

2. Naslov: Rodna kutija

Kratki opis/pregled

Kroz ovu ćemo aktivnost odrediti koje su to uloge i ponašanja koja se očekuju od „tipične“ djevojčice / žene, te muškarca / dječaka. Isto tako, propitat ćemo što se događa kad osoba izađe iz svoje „rodne kutije“ i ne čini ono što se od nje očekuje. Odakle dolaze ova očekivanja? Što se događa kad ih ljudi ne ispunjavaju?

Tema: rodni stereotipi, rodne uloge, rodna ravnopravnost

Trajanje: 30 minuta

Veličina grupe:

10 – 20 sudionika/ca

Ciljevi

Na kraju ove aktivnosti, sudionici i sudionice će:

- ♦ shvatiti koncept rodni stereotipa
- ♦ uvidjeti da rodne uloge nisu trajna stvarnost, već da su društveno konstruirane
- ♦ pokrenuti raspravu o rodni ulogama: kako se uče, kako se učvršćuju, kakva je cijena koju plaćaju mladići i djevojke kad se pokušavaju ponašati u skladu sa svojom društveno konstruiranom rodnom ulogom

Potrebni materijali:

- 2 Flipchart papira
- Samoljepljiva traka
- Flomasteri različitih boja

Aktivnosti po koracima:

Nacrtajte (ili zamolite sudionike i sudionice da nacrtaju) dječaka na jednom, a djevojčicu na drugom flipchart papiru.

Zamolite sudionike i sudionice da likovima daju ime: Kako biste da se zove ovaj dječak? Kako će se zvati ova djevojčica?

Iznad lika dječaka napišite: „Ponašaj se kao pravi muškarac“, a iznad lika djevojčice „Ponašaj se kao dama“.

Stanite kraj papira s likom dječaka. Pitajte sudionike i sudionice: Što znači izraz „ponašaj se kao pravi muškarac“, kakvo ponašanje očekujemo od dječaka, kad mu kažemo da se „ponaša kao pravi muškarac“, što mu kažemo, što treba ili ne treba činiti, da bi narastao i postao „pravi“ muškarac?

Zapišite odgovore na flipchart papir (ili vi ili netko od učenika/ica).

Stanite kraj papira s likom djevojčice. Pitajte sudionike i sudionice: Što znači izraz „ponašaj se kao dama“, kakvo ponašanje očekujemo od djevojčice kad joj kažemo da se „ponaša kao dama“, što joj kažemo, što treba ili ne treba činiti, da bi narasla i postala „dama“?

Zapišite odgovore na flipchart papir (ili vi ili netko od učenika/ica)..

Kad su liste završene, nacrtajte kutiju oko odgovora, tako da dobijete prikaz „Rodne kutije“ ili „Rodnog zatvora“

Rasprava

Pitanje: Što je sve ovo što ste nabrojali?

Odgovor: različite rodne uloge mladića i djevojaka.

Gdje učimo ove rodne uloge? Kad ih počinjemo učiti? Tko nas uči ovim ulogama? Vidimo li ove stavove kod naših roditelja?

Odgovor:

- roditelji, braća i sestre, prijatelji i prijateljice
- profesori i profesorice, udžbenici
- televizijske emisije, reklame, video igre
- glazba
- časopisi, knjige
- sport
- crkva, itd.

Možete li dati neke primjere iz televizijskih emisija, reklama, časopisa, video igara, itd?

Raspravite razliku između rodni uloga / poruka koje se atribuiraju mladićima, i koje se atribuiraju djevojkama (primjerice, djevojke bi trebale biti „pasivne“, „poslušne“, „brižne“, „požrtvovne“, dok mladići trebaju biti „snažni“, „seksualno aktivni“, „ne pokazivati emocije“).

Je li ovako u životu? Recimo, ako muškarac pere suđe ili pokazuje emocije, znači li to da nije „pravi muškarac“? Ako sudionici i sudionice to ne spomenu za vrijeme rasprave, objasnite da su sva navedena ponašanja stereotipi, odnosno, načini ponašanja mladića i djevojaka, koje društvo od njih očekuje. Ovi su stereotipi „zatvor“ našem rodu.

Ako se ove stereotipne uloge prihvate:

Što muškarci/dječaci očekuju od žena/djevojaka?

Što žene/djevojke očekuju od muškaraca / dječaka?

Što nas drži unutar kutije/zatvora? Napišite odgovore sudionika i sudionica izvan kutija, tako da strelice pokazuju od odgovora u smjeru kutija.

Mogući odgovori:

Naučimo to jako rano u životu

Strah od odbacivanja i marginalizacije

Koja je cijena života osobe, mladića ili djevojke, koja živi izvan kutije? Primjerice, može li djevojčica postati inženjerka? Može li dječak postati čistač ili odgajatelj u vrtiću?

Plaća li se cijena za napuštanje kutije?

Što se događa osobama koje se ne povinuju porukama unutar kutije?

Što se događa ako dječak napusti svoju rodnu kutiju, i počne se ponašati na način koji nije s njom u skladu? Kako se prema njemu odnose njegova obitelj, vršnjaci i vršnjakinje i društvo?

Što se događa djevojčici?

Poznate li djevojku ili ženu koja se ponaša na način koji nije u skladu s rodnom kutijom za žene / s djevojkom ili ženom koja se ne pokorava porukama unutar kutije?

Poznate li mladića ili muškarca koji se ponaša na način koji nije u skladu s rodnom kutijom za muškarce / s mladićem ili muškarcem koji se ne pokorava porukama unutar kutije?

Ako da, kako su uspjeli izbjeći tim porukama? Je li bilo nekih reakcija društva na njih? Opišite muškarce i žene kojima se divite: uklapaju li se oni u Rodnu kutiju?

Kako ova očekivanja mogu djelovati na naše ciljeve i naše snove za budućnost? Što možete učiniti kako biste izašli na kraj s tim očekivanjima i postigli svoje ciljeve?

Što radimo kad nas zadirkuju ili maltretiraju zbog ne uklapanja u ove uloge, odnosno, kad izađemo iz kutije?

Jeste li ikad zadirkivali ili maltretirali nekog zato što se ponašao drugačije no što se očekuje?

Jesu li vas ikad zadirkivali ili maltretirali jer ste se ponašali drugačije no što se očekivalo?

Debriefing i evaluacija:

Razgovarajte - što možete učiniti da promijenite vlastita ponašanja i stavove i da postanete bolji uzori za dječake i muškarce, odnosno djevojčice i žene u vašim životima?

Napomena za voditelje/voditeljice

Prije početka aktivnosti, zamolite nekog od učenika i učenica (1-2 osobe) da nacrtaju ženski i muški lik. Obično su učenici i učenice kreativniji od voditelja i voditeljica, imaju puno ideja i vole crtati.